

Spreektekst Rens Raemakers – D66 Leudal – Beschouwingen 01/11/2016

10 jaar Leudal: in volle vaart vooruit...?!

Voorzitter,

Ik wil eerst natuurlijk alle medewerkers van onze gemeente hartelijk danken voor hun bijdrage aan deze begroting. Maar ik wil ze ook *feliciteren*, net als ik ú als burgemeester van harte wil feliciteren.

Het is namelijk feest! Feest, omdat de gemeente Leudal op 1 januari 10 jaar bestaat! Op 1 januari 2007 werden we opgericht, en nu op 1 januari 2017 a.s., viëren we alweer onze tiende verjaardag!

En speciaal voor deze gelegenheid heb ik Schip Leudal nog één keer uit de stalling gehaald.

We gaan namelijk met zijn allen aan boord om dit grote feest te viëren. Er is eten en drinken in overvloed, alle ambtenaren hebben een dag vrij en de raadsleden staan dansend en springend op het dek. Kapitein Piet, ofwel Piraten Piet, zit aan het roer en glundert van alle kanten. Ook Admiraal Arno, Sergeant Stan en Reservist Richard vermaken zich kostelijk tijdens een schitterende boottocht over de Maasboulevard, deze dagen omgedoopt tot Leudalzee. Het is een knalfeest dat maar liefst **100.000 euro** mag kosten!

Vandaag zijn er geen kritische vragen van Ketelbinkies. Het is immers feest: hoera, hosanna! Schip Leudal gaat in volle vaart en koersvast richting het 10-jarig jubileum. En o, wat is Kapitein Piet een trots man. Want zijn Schip, Schip Leudal, heeft heel wat tegenslagen gehad. Speciaal voor deze gelegenheid wil hij ons wel vertellen hoe het zo gelopen is.

In november 2014 moest er flink bezuinigd worden. De gemeente Leudal had jarenlang boven haar stand gevaren, geen keuzes gemaakt over welke koers men opging en toen de financiën daardoor zéér nijpend werden, gaf de Provincie Limburg een allerlaatste waarschuwing. Het nieuwe college van Samen Verder en CDA toonde veel moed door het aankondigen van diverse, forse maatregelen. Het ging werkelijk om miljoenenbezuinigingen, die ook tot veel protest in de gemeente leidde.

Schip Leudal kreeg hierbij echter steun uit onverwachte hoek. Steun van een nieuwe tweemans turboboot, genaamd D66. Ja, waarom steunde D66 het college toen? Omdat er eindelijk eens wat gebeurde. Weg met de struisvogelpolitiek en kaasschaafmethodiek van weleer en nu eens krachtig besturen: *vernieuwing* van het verenigingsleven, *hervorming* van het accommodatiebeleid en Leudal als één geheel in plaats van 16 afzonderlijke eilandjes. Ik hoor het nog nagalmen over de Leudalzee.

In november 2015, een jaar later, bleek echter dat de bezuinigingsoperatie was uitgedraaid op een catastrofe. Het college had geen visie, communiceerde niet met de burgers en informeerde de raad niet. Volgens de begroting lag Schip Leudal op koers, maar iedereen wist dat het spoedig zou zinken. De politiek in Leudal was niet veranderd of verbeterd, maar verder verruwd en verbitterd. De angst voor de burger bleef, werd zelfs sterker en pogingen tot vernieuwing – ook van D66 – faalden.

De uitvoering van de mega bezuinigingen was door Samen Verder – in een strategisch piratenplot – geheel overgelaten aan het CDA, een partij die niet bij machte bleek om dit **alleen** tot een goed einde te brengen. We hebben respect voor de keuze van het CDA, afgelopen februari, om zagezegd Schip Leudal te verlaten en de twee gezworen vijanden *Samen Verder Varen* en *Ronduit Open Water* te dwingen hun steeds verwoestendere Zeeoorlogen voor eens en altijd te beëindigen.

Maar voorzitter, nu de twee rivalen samen regeren is er misschien rust op de boot, wordt de champagne ontkurkt en vloeit de Lindeboom rijkelijk, de onderliggende problemen zijn niet opgelost. Want we hebben slecht nieuws voor alle feestgangers op Schip Leudal:

We koersen momenteel regelrecht op een ijsberg af.

Even terug naar 2014. Naar de enorme bezuinigingen. Waarom waren die ook alweer nodig? Omdat we jarenlang alle ingrepen hadden uitgesteld. Omdat we veel te veel gebouwen hadden, veel te hoge uitgaven en te weinig inkomsten. Is dat nu veranderd? Zijn de problemen van 2014 er minder op geworden? Of, beter nog: zijn de bezuinigingen uitgevoerd en hebben we nu alles op orde?

Nee, voorzitter, was het maar zo. Laten we namelijk eens kijken naar de vijf grootste bezuinigingen van twee jaar geleden. Er zou:

1. 1,6 miljoen euro bezuinigd worden op de accommodaties
2. 1,6 miljoen euro bezuinigd worden op het personeel
3. 0,5 miljoen euro bezuinigd worden op de bibliotheek
4. 0,5 miljoen euro bezuinigd worden op de verenigingen
5. 1 miljoen euro bezuinigd worden op het openbaar groen

Alleen dat laatste is echt goed gelukt, maar vraag niet hoe. Terwijl het groen in Leudal er **troosteloos** bij ligt, maakt wethouder Walraven met RTL filmpjes voor duizend euro per minuut om ons mooie, groene Leudal te promoten. Nou, daar is niets van over, maar *de bezuiniging is zeker goed gelukt!*

De rest van de bezuinigingen moet gewoon nog worden uitgevoerd. En natuurlijk kunnen we zeggen, 'we hebben dit jaar weer meevallers, we krijgen meer geld van het Rijk', dus laat maar zitten dat bezuinigen. En echt, dat kunnen we begrijpen. Niemand wil per se bezuinigen om te bezuinigen.

Voor een deel worden nu ook bezuinigingen teruggedraaid, waar wij als D66 ook achterstaan.

* Bladzijde 118, laatste bladzijde 'Boekwerk begroting'. De bibliotheken krijgen dit jaar én volgend jaar 380.000 euro subsidie. Een voorstel dat D66 drie keer indiende, en nu gelukkig wordt uitgevoerd.

* Ook op die bladzijde, stond eerst dat instellingen voor muziekonderwijs volgend jaar maar 170.000 euro kregen. Foutje, want dat moet 245.000 euro zijn. We zijn blij dat dit inmiddels gecorrigeerd is.

* En wat te denken van het extra geld naar groen, om de scherpe kantjes er vanaf te halen? Zo'n 200.000 euro volgend jaar en de jaren erna ook meer. Ook dat kunnen we als D66 volop steunen.

Maar voorzitter, waar wij ons zorgen over maken zijn een aantal bezuinigingen die niet duidelijk worden geschrapt, maar ook niet duidelijk worden uitgevoerd. Waar wij ons zorgen over maken zijn de boekhoudkundige trucs, waarmee bezuinigingstaakstellingen **formeel** gehaald worden maar waarmee in de praktijk alleen letters op papier verschoven worden. Waar wij ons zorgen over maken zijn de *inhoudsloze bezuinigingen* waarmee afschrijvingstermijnen van accommodaties worden uitgesteld en verlengd, zonder dat ons totaal voorzieningenniveau ook maar iets wordt verbeterd.

Geen reden om feest te vieren! Want D66 denkt dat op deze terreinen de angst voor de burger nog steeds regeert. Keuzes maken blijft moeilijk, en de hete aardappels vooruitschuiven ó zo makkelijk.

Kijk, en van de ene coalitiepartij, Samen Verder, weten we inmiddels dat het een partij is die graag alles vooruitschuift. Van bezuinigen op gemeenschapshuizen en subsidies tot aan het vertrek van wethouders en het bespreken van kritische rapporten van de Rekenkamer. *Liever niet nu, kan altijd later*. En als het aan Samen Verder ligt is Tilman Schreurs in 2033 nog steeds directeur van de OML.

Maar van die andere coalitiepartij, Ronduit Open, hadden we beter verwacht. Ronduit Open zit nu ruim een half jaar in het college. Maar wat wil die partij nu eigenlijk? Er mag nergens op bezuinigd worden, overal moet extra geld naartoe, maar tegelijkertijd moet de OZB-belasting wél zo laag mogelijk blijven. Waarvan moet dat betaald worden?

Het kan niet meer uit de toeristenbelasting betaald worden, want de extra inkomsten uit die belasting worden voortaan terug geschonken aan de toeristische sector. Hét stokpaardje van Ronduit Open is natuurlijk bezuinigen op het personeel én op de externen. Maar ook dat gaat niet samen. Want als je te hard bezuinigt op je eigen personeel, móet je wel meer externen inhuren.

Kortom: waar de ene partij zoveel mogelijk wil uitstellen, durft de andere partij geen keuzes te maken. Of om in scheepstermen te blijven: Samen Verder Varen wil altijd om de storm problemen heen varen in plaats van ze op te lossen, en Ronduit Open Water blijft juist in open water kissebissen en komt zo geen steek verder. Op deze manier komt de ijsberg steeds dichterbij. Én is er weinig reden tot feest voor 10 jaar Leudal, want ook na 10 jaar is nog steeds weinig bereikt.

Twee onderwerpen zijn voor D66 het meest urgent.

- Het accommodatiebeleid.

Het college stelt voor om vier jaar lang alle accommodaties op het laagste onderhoudsniveau, niveau 4 te zetten. Tevens worden nog twee boekhoudkundige trucs toegepast: afschrijvingstermijnen worden verlengd en men gaat niet meer tussentijds afschrijven op gebouwen met verkoopintentie.

Als D66 nemen we stellig afstand van deze maatregelen. Dit zijn niet eens maatregelen te noemen.

Twee jaar geleden is besloten dat 1,6 miljoen euro bezuinigd moest worden op accommodaties. Dat zou moeten gebeuren door gebouwen te verkopen, te privatiseren of te saneren. Twee jaar later is er nog niets gebeurd. Er is geen enkel gebouw verkocht, behalve dan de Tennishal in Roggel. Maar zoals wethouder Backus in een vergadering al heeft aangegeven: door de gekozen verkoopconstructie, heeft dit de gemeente financieel niets opgeleverd. *Verder zijn ons geen voorbeelden bekend!*

Twee jaar geleden werd gesteld dat het onderhoud slechts tijdelijk op niveau 4 zou worden gezet. Dit omdat anders naar verloop van tijd kapitaalvernietiging ontstaat, wanneer gebouwen gedurende langere periode zo slecht onderhouden worden dat ze in waarde dalen. Nu kan dit lage onderhoudsniveau zonder pardon nog vier jaar worden toegepast. Als we het college echter vragen hoe groot het risico van de welbekende kapitaalvernietiging is, krijgen we als antwoord 'Een rekensom valt niet te maken' en 'De risico's zijn niet in te schatten'. Kortom, **men weet het niet...**!

Dan hebben we het nog helemaal niet gehad over het verlengen van afschrijvingstermijnen en het niet meer tussentijds afschrijven op gebouwen met een verkoopintentie. Als deze maatregelen blijkbaar zomaar kunnen worden doorgevoerd, waarom is dat dan twee jaar geleden niet gedaan? Feit is overigens dat er in twee jaar bar weinig gebouwen verkocht zijn en dat het dus ook erg voorbarig is om niet meer tussentijds af te schrijven op gebouwen met een verkoopintentie. Dat verkopen kan namelijk nog wel even duren. Maar ons college in jubelstemming rekent zich alvast rijk.

Tot slot, welke vereniging of welke instelling zal zo'n gebouw eigenlijk van de gemeente kopen, als de gemeente de gebouwen jarenlang zó slecht onderhouden heeft?

D66 vindt dat de gemeente gewoon moet toegeven dat deze bezuiniging mislukt is en waarschijnlijk ook niet snel gaat lukken. **In twee jaar tijd is niets bereikt, net zoals in de acht jaar daarvoor niets bereikt is.** Wat het college nu doet, is volgens D66 zelfs totaal onverantwoordelijk. Men speelt een spelletje *pokerplay* met onze gebouwen en schuift de rekening daarvan door naar de toekomst.

- Het personeelsbeleid.

Voorzitter, een tweede voorbeeld waar wij ons ernstig zorgen over maken: het personeelsbeleid.

Hier dient in 2018 1,6 miljoen euro op bezuinigd te zijn. Uit deze begroting blijkt dat dit niet haalbaar is en dat men een jaarlijks bedrag van 600.000 euro tekort komt om deze bezuiniging te halen.

Maar we zien nu al, helaas voorzitter, dat de huidige bezuinigingsdrift tot grote problemen leidt. Na de vele veranderingen die afgelopen jaren al in het Managementteam zijn doorgevoerd, blijf het ook de laatste maanden rommelen in de ambtelijke top. Allerminst feest daar.

Bovendien krijgen we als D66 meerdere signalen dat jonge en talentvolle ambtenaren met weinig plezier naar het werk gaan, regelmatig met een burn-out thuis komen te zitten en steeds vaker na een paar jaar bij onze gemeente vertrekken. Leudal is blijkbaar voor de ambitieuze, jonge ambtenaren-in-wording geen aantrekkelijke gemeente om langere tijd voor te werken. De kern wordt gevormd door een club ervaren oudgedienden, die de boel al sinds de start van Leudal op de rit houdt. **Maar de vraag is: wat blijft er over, als zij straks een keer met pensioen gaan?**

D66 wil dat de gemeente stopt met haar huidige personeelsbeleid. Om te beginnen zouden daarom alle lopende bezuinigingen op de organisatie gestopt moeten worden. De formatie dient niet verder ingeperkt te worden, maar eerder uitgebreid te worden. Nog steeds zijn de klachten van burgers over tekortschietende communicatie en de klachten van bedrijven over tekortschietende expertise talrijk. Wij geloven dat dit vooral capaciteitsproblemen zijn, die kunnen worden opgelost. Als de wil er maar is, ook bij de gemeenteraad, om toe te geven dat een sterke organisatie nu eenmaal geld kost! Maar wij geloven erin dat investeringen in de organisatie uiteindelijk ook geld zullen opleveren.

Het college geeft toe dat deze problemen inderdaad bestaan. De kwaliteit van de dienstverlening dient verbeterd te worden; daarvoor maakt het college jaarlijks 35.000 euro vrij. Veel te weinig, voorzitter! Het college geeft wel toe dat er een probleem is, maar levert geen boter bij de vis.

Tweede voorbeeld. In 2015 heeft het college geconstateerd dat de ambtelijke basis niet op orde was. Dit heeft geleid tot een tijdelijke stijging van de formatie van maar liefst 7,5 arbeidsplek! Volgens het college staat dit los van de bezuiniging van 1,6 miljoen op het totaal en kan deze gewoon doorgang vinden. Onzin natuurlijk, het feit dat vorig jaar 7,5 fte extra nodig is, is een teken aan de wand....!

Voorzitter, ik kom tot een afronding. We kunnen doen alsof er reden is tot feeststemming wegens ons 10-jarig bestaan, maar niets is minder waar. **Schip Leudal koerst nu regelrecht op de ijsberg aan.**

Roermond en Weert zien het met enig leedvermaak, van een afstandje, aan. Er komt immers vroeg of laat wel weer een nieuwe herindelingsoperatie aan. De kaarten voor probleemgemeente Leudal lijken dan geschud: niet in staat keuzes te maken en niet in staat de organisatie op de rit te krijgen.

En dus staat Leudal, aan de vooravond van feestjaar 2017, voor de principiële uitdaging: knappen we onze boot eindelijk eens op en bereiken we op eigen kracht een veilige haven **of** blijven we samen verder ploeteren in open water, en worden we vanzelf opgeslokt door de hongerige haaien?

Dankuwel.